

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси і кредит»
за магістерською програмою професійного спрямування «Державні та
муніципальні фінанси»
на тему: «Державний зовнішній борг України: оптимізація формування та
управління»

Виконавець:

Студентка
Факультет ЦЗФН
Горіна Н.В.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Шикіна Наталя Анатоліївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Дослідження проблем формування зовнішньої заборгованості в контексті укріплення фінансової безпеки держави в період спалаху економічної кризи, яка спостерігається останнім часом в Україні.

Мета і завдання дослідження. Поглиблення теоретичних засад формування зовнішньої державної заборгованості та визначення шляхів укріплення фінансової безпеки держави в контексті зниження зовнішньої заборгованості.

Завдання дослідження

- вивчити структуру державного боргу, визначити його суть;
- дослідити теоретично-правові аспекти державного боргу;
- проаналізувати і охарактеризувати особливості зовнішнього та гарантованого державою боргу в Україні;
- надати практичні рекомендації щодо оптимізації управління державним боргом в Україні.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є зовнішній державний борг, як складова державного боргу України.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є відносини, які виникають в процесі управління та оптимізації зовнішнім державним боргом

База дослідження. Базою дослідження є фінансові відносини, що виникають між державою та іншими суб'єктами економіки, в процесі залучення, розподілу, використання та погашення кредиту.

Інформаційні джерела. Інформаційною базою дипломної роботи є законодавчо – нормативні акти України, статистичні дані, практичні матеріали Міністерства фінансів України, Рахункової палати України, Казначейства України, Національного Банку України.

Методи дослідження. Методологічну основу дипломної роботи складає діалектичний метод наукового пізнання, системний та комплексний підходи до вивчення теоретичних аспектів утворення та управління державним боргом, у межах якого, в роботі використовуються методи аналізу та синтезу, статистичні прийоми групування, метод графічного зображення.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що: набули подальшого розвитку: - аналіз характерних рис державного боргу в Україні на сучасному етапі; - характеристика впливу державного боргу на економіку країни; - аналіз проблематики вітчизняної зовнішньої боргової політики; - перспективні шляхи розв'язання боргових проблем в Україні.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаної літератури (124 найменувань), містить рисунки і таблиці. Основний текст дипломної роботи викладено на 78 сторінках комп'ютерного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретично-методологічні засади державного боргу України»* розглянуто сутність зовнішньої заборгованості, її класифікація, роль боргової політики в укріпленні фінансової безпеки держави, фактори впливу на державним борг України.

У другому розділі *«Практика і проблематика управління зовнішнім державним боргом України»* проаналізовано етапи становлення та розвитку боргової політики в Україні, динаміка показників сукупного державного боргу та аналіз зовнішнього державного боргу.

У третьому розділі *«Шляхи оптимізації управління зовнішнім державним боргом України»* розглянуто міжнародний досвід щодо управління зовнішнім державним боргом європейських країн, проаналізовано основні стратегічні напрямки України щодо підвищення ефективності управління зовнішнім державним боргом і запропоновано методичні рекомендації щодо оцінювання фінансової безпеки держави та основні напрями підвищення ефективності управління державним зовнішнім боргом.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

При оцінюванні ефективності управління державним боргом виявлено, що одним із найбільш важливих індикаторів, які визначають рівень ефективності управління державним боргом є співвідношення сумарних виплат з обслуговування й погашення державного боргу до загальних витрат бюджету та рівень боргової безпеки.

Необхідність у створення інституцій контролю за витрачанням запозичених коштів .

Розроблення програми реструктуризації зовнішніх боргів через зміну графіку виплат.

Забезпечення умов для конкурентної та прозорої приватизації державних підприємств.

Стимулювання виробництва конкурентоздатних для експорту товарів

Спрощення податкової системи , що дозволить максимально детенізувати економіку.

Провести роботу по удосконаленню індикаторів боргової безпеки, які слід значно розширити і доповнити переліком умов, які не можуть бути затронуті у супроводжувальних документах по кредитним договорам, як було підписано у документі «Листа про наміри» від 05.12.2018р.[123] Цитую: «уряд повинен утримуватися від напрямків соціальної та податкової політики, яка не відповідає цілям програми, а саме: утримуватися від надання нових податкових пільг, від зменшення податку на прибуток, разом з фахівцями МВФ працювати над податковою системою для досягнення боргової стійкості».

Динамічне зростання обсягів державного зовнішнього боргу України на фоні дефіцитного державного бюджету, скорочення надходжень від експорту та, недостатній рівень золотовалютних резервів не просто викликає занепокоєння, а вимагає негайних структурних змін в економіці, подолання корупції, скорочення видатків бюджету та створення ефективної системи управління та моніторингу державного боргу і валового зовнішнього боргу України.

Таким чином, проведене дослідження свідчить про складність управління державним зовнішнім боргом і постійну необхідність забезпечення його ефективності. Цей процес вимагає врахування великої кількості факторів впливу, контролю та постійного моніторингу структури та динаміки зовнішнього державного боргу.